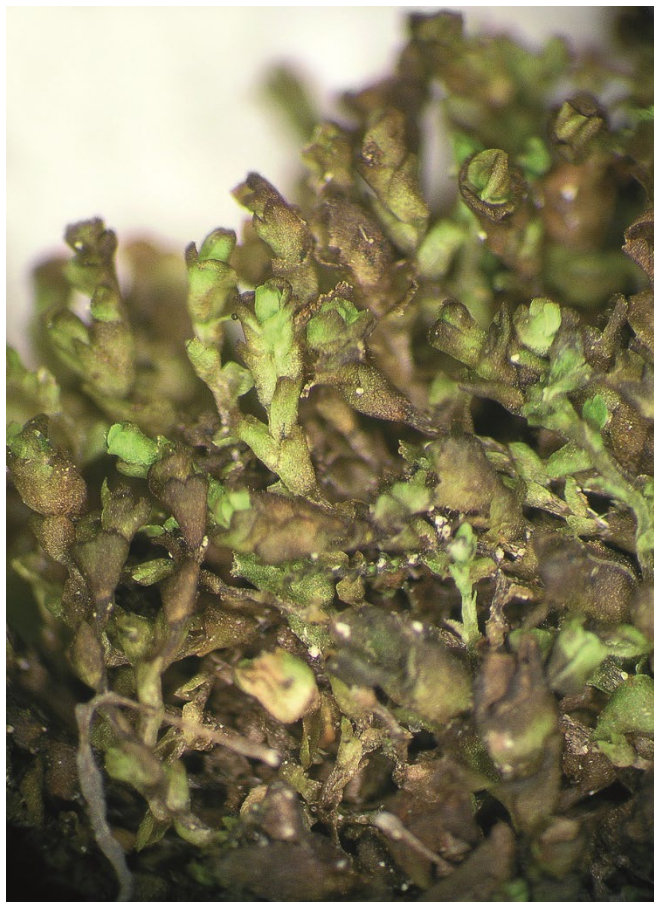

Vuoripussisammal

Gles rostmossa
Marsupella sparsifolia

Uhanalaisuusluokka (IUCN): silmälläpidettävä (NT)

Luonnehdinta

Vuoripussisammal on pienehkö, 1–2 cm pitkä, pystykasvuisen ja useimmiten haaraton maksasammal. Se on harvalehtinen vuosikasvaintensa ala- ja keskiosista. Latvassa lehdet ovat kimppuna ja alempia lehtiä kookkaampia. Lehdet ovat puikeita, kaksiliuskaisia ja kouruisia. Lehtiasento on vuorotainen ja lehdet kiinnittyvät varteen ylviistoon siirrottaen, jolloin syntyy vaikutelma pystyyn nostetuista sorkista. Vuoripussi-sammalen väri vaihtelee vihertävän tai punertavan ruskeasta lähes mustaan. Kasvustot ovat tavallisesti laikumaisia peitteitä tai hieman sotkuisia matalia mättäitä.

Elinympäristö ja levinneisyys

Useimmat kasvupaikat ovat topografialtaan erikoisia: vuoripussisammal viihtyy korkeiden kallioiden jyrkänteillä ja rotkojen seinämillä. Sammal ei vaadi koloja tai rakoja, vaan tulee toimeen sileälläkin pystykivipinnalla. Varjoisuus ja kausittain valuva vesi kuuluvat sen kasvupaikkavaatimuksiin. Kalliokasvupaikkojen lisäksi lajia tavataan purokivillä ja rantasoraikoilla. Suomessa esiintymiä on pohjoisinta Lappia ja Pohjanmaan rannikkoa lukuun ottamatta ympäri maata.

Nykytila ja uhkatekijät

Vuoripussisammalta uhkaavat metsien hakkuut. Kasvupaikan lähiympäristön hakkuu voivat muuttaa pienilmaston lajin kannalta liian valoisaksi ja kuivaksi. Ranta- ja purokasvupaikkoja uhkaa myös rakentaminen. Karulla kasvualustalla viihtyvälle vuoripussi-sammalelle on kallioseuduilla tarjolla runsaasti soveliaita elinympäristöjä. Sillä on luultavasti useita kasvupaikkoja, joita ei vielä tunneta. Alle neljännes noin 80 nykyesiintymästä on suojelun piirissä.

Hoitosuositukset

Esiintymä ja sen välitön lähiympäristö tulisi jättää metsänhakuun ulkopuolelle, koska näin turvataan lajin kaipaaman kostean pienilmaston säilyminen. Myöskään luontaista vesitaloutta heikentäviä toimenpiteitä ei tulisi kasvupaikalla tehdä. Osa lajin kasvupaikoista voi sijaita metsälain turvaamalla erityisen arvokkailla jyrkänteillä ja purojen varsilla. Näiden elinympäristöjen ominaispiirteitä ei saa muuttaa. Monet kasvupaikoista ovat METSO-ohjelmaan sopivia kohteita (muut kalliot).

Lähteet

- Parnela, A. 2009. *Marsupella sparsifolia* – vaarantunut. Teoksessa: Laaka-Lindberg, S., Anttila, S. & Syrjänen, K. (toim.). 2009. Suomen uhanalaiset sammat. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. S. 158–159. Verkkojulkaisuna: <http://hdl.handle.net/10138/38824>
- Ulvinen, T., Syrjänen, K. & Anttila, S. (toim.) 2002. Suomen Sammat – levinneisyys, ekologia, uhanalaisuus. Suomen ympäristö 560. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 354 s. Verkkojulkaisuna: <http://hdl.handle.net/10138/40617>

Kuva: Kimmo Syrjänen